

Burgerlijke zaken over 2008

Zaaknummer: EJ 250/2007

Datum beschikking: 19 december 2008

Beschikking no.: 75612008

**HET GERECHT IN EERSTE AANLEG VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN,
zittingsplaats Curaçao**

BESCHIKKING

in de zaak van:

Hubertus Egbert HOOGENRAAD,
verzoeker,
wonende op Curaçao,
procederende in persoon,

betreffende zijn verzoek op grond van afdeling 4, titel 7 van boek 3 van het Burgerlijk Wetboek tot toekenning van een gedeelte van de grond behorende tot de langdurig onverdeeld gebleven gemeenschap **VRIJ ST. MICHEL.**

1. Het verdere verloop van de procedure

De bij de tussenbeschikking van 20 oktober 2008 gelaste oproeping van potentiële belanghebbenden heeft plaatsgevonden. Bij het Gerecht is een vijftal verweerschriften binnengekomen. De zaak is ter zitting van 26 november 2008 verder behandeld. Verschenen zijn, in persoon dan wel vertegenwoordigd, de volgende personen:

A					
	Hoogenraad	Hubertus E.	St. Michiel Liber	45	
	Hoogenraad-Pronk	Adrian P.	St. Michiel Liber	45	
B					
	Albertus	Elvis	St. Michiel Liber	5	
	Allee	Eugene	St. Michiel Liber	17	a
	Conquet	Thelma	St. Michiel Liber	11	
	Conquet	Haime C.	St. Michiel Liber	27	
	Conquet	Mayra	St. Michiel Liber	33	a
	Conquet	Valentina Johanita	St. Michiel Liber	33	
	Conquet	Urshalon	St. Michiel Liber	59	nst
	Daal	Elfrid	St. Michiel Liber	15	a

Fraay	Indra	St. Michiel Liber	6	nst
Fraay	Tomasilia	St. Michiel Liber	6	
Fraay	Glenda	St. Michiel Liber	7	
Fraay	Cristanto	St. Michiel Liber	11	b
Fraay	Marelva	St. Michiel Liber	22	t/o
Fraay	Mavis	St. Michiel Liber	22	
Fraay	Rudsel	St. Michiel Liber	25	
Fraay	Luthwina	St. Michiel Liber	27	nst
Fraay	Guido	St. Michiel Liber	30	
Fraay	Hubert	St. Michiel Liber	59	
Fraay-Ignacia	Agnes	St. Michiel Liber	22	
Francisca	Racid	St. Michiel Liber	16	
Girigorie	Nilva	St. Michiel Liber	51	
Ignacia	Mildred	St. Michiel Liber	3	
Ignacia	Reywold	St. Michiel Liber	4	e
Ignacia	P.	St. Michiel Liber	4	
Ignacia	I.	St. Michiel Liber	4	
Ignacia	Eugene	St. Michiel Liber	4	
Ignacia	Virginia	St. Michiel Liber	24	
Ilara	Erick	St. Michiel Liber	27	
Ilaria	Otilio	St. Michiel Liber	20	
Ilaria	Romoldo	St. Michiel Liber	43	
Ilaria	Raymond	St. Michiel Liber	53	
Ilaria	Wilfred	St. Michiel Liber	54	
Legito	Ingrid	St. Michiel Liber	10	
Manuel	Giselle	St. Michiel Liber	51	
Maria	Hensley	St. Michiel Liber	48	
Martina	Richard	St. Michiel Liber	12	b
Martina	Sharla	St. Michiel Liber	12	
Martina	Sidney	St. Michiel Liber	14	n
Martina	Edwin	St. Michiel Liber	21	
Narcisio	Carlos	St. Michiel Liber	9	
Nersicio	Julieta	St. Michiel Liber	37	
Nersicio	Orlando	St. Michiel Liber	37	
Olbino	Celia	St. Michiel Liber	38	
Olbino	Ingrid	St. Michiel Liber	39	
Olbino-Djaoen	Aurelia	St. Michiel Liber	39	
Roberto	Maria	St. Michiel Liber	46	

	Roberto	Vigrina	St. Michiel Liber	47	a
	Roberto	Milva	St. Michiel Liber	47	b
	Roberto	Andres	St. Michiel Liber	47	
	Rosal	Elfrim	St. Michiel Liber	3	
	Samson	Paul	St. Michiel Liber	11	a
	Sille	Rudsel	St. Michiel Liber	11	a
	Sille	Nildo F.	St. Michiel Liber	11	
	Sille	Sherwin	St. Michiel Liber	41	
	Wawoe	Aura	St. Michiel Liber	39	
C					
	Fabias	Humphrey N.			
	Ewaldos	Meriam U.			
	Ewaldos	Edith A.			
	Ewaldos	Ivonne C.			
	Ewaldos	Maria J.			
	Ewaldos	Mirna V.			
	Ewaldos	Donald F.			
	Ewaldos	Raquel A.			
	Ravesteyn	N.			
D					
	Dorant	Deanna B.	St. Michiel Liber	18	
	Rosa-Fraay	I.	St. Michiel Liber	14	
	Rosa-Fraay	I.	St. Michiel Liber	29	
	Fraay	R.M.	St. Michiel Liber	17	
	Ignacia	E.	St. Michiel Liber	22	
	Fraay	A.	St. Michiel Liber	3	nst
	Allee	E.	St. Michiel Liber	19	
	Allee	M	St. Michiel Liber	19	a/b
	Bernadina	E.F.S.	St. Michiel Liber	35	
E					
	Djaoen	N.	St. Michiel Liber	7	
	Fraay	Leonardo	St. Michiel Liber	45	a
	Sille	H.	St. Michiel Liber	11	
F					
	Stichting Curatorschap Onbeheerde Nalatenschappen				
		K. van Zwieten			
		D. d'Ancona			

G				
	Fundashon Kas Popular			
		S.P. Martis		
H				
	Eilandgebied Curacao			
		N. Martines (DROV)		
		M. Jonker (DROV)		
		Z. Metry (AJZ)		

Ter zitting hebben de woordvoerders van de hiervoor genoemde categorieën A t/m H het woord gevoerd, waarbij schriftelijke toelichtingen zijn overgelegd. De belanghebbenden genoemd onder B werden daarbij vertegenwoordigd door hun advocate mr. M.C. Vaders. Verzoeker Hoogenraad heeft op 8 december 2008 schriftelijk gereageerd op de toelichting van mr. Vaders.

Op 9 december 2008 heeft een bezichtiging ter plaatse plaatsgevonden. Hierop volgend heeft de rechter de problematiek in meer algemene zin besproken met achtereenvolgens mr. Van Zwieten van de onder F genoemde stichting en met mevrouw Jonker van DROV.

2. De verdere beoordeling

algemeen

2.1 De onderhavige zaak is eerste rechtszaak die aanhangig is gemaakt op grond van de op 1 april 2007 in werking getreden wettelijke regeling inzake langdurig onverdeeld gebleven gemeenschappen. Met deze wettelijke regeling is beoogd een oplossing mogelijk te maken voor het hier te lande bekende probleem van de langdurig onverdeelde boedels. Daarbij gaat het om grond, die vele generaties terug eigendom was van een bepaald persoon, maar sindsdien nooit verdeeld is over de erfgenamen en andere gerechtigden. Veelal is ondoenlijk geworden om alle deelgenoten te traceren en om ieders rechten vast te stellen. Dat komt niet alleen door het grote aantal (mogelijke) deelgenoten - vaak vele honderden - maar ook door het ontbreken van geslachtsnamen in het verleden en het ontbreken in het verleden van een behoorlijke registratie van gegevens betreffende de burgerlijke stand, testamenten en huwelijksgoederenregimes. De nieuwe wettelijke regeling biedt de mogelijkheid dat de rechter de grond of delen daarvan in eigendom toekent aan de gebruikers van de grond, maar ook aan het Eilandgebied of aan een stichting vervolgens die uitgifte van de grond aan gebruikers op zich neemt, alles voor zover dat redelijk is.

nalatenschap Tina Besje

2.2 De onverdeelde boedel van Vrij Sint Michiel waarop het onderhavige verzoek betrekking heeft, is een langdurig onverdeeld gebleven boedel als bedoeld in de nieuwe wettelijke regeling. Deze grond staat bij het kadaster op naam van "de erven Fabias Lacroes c.s." Van Fabias Lacroes is bekend dat hij een van de kleinkinderen was van

Tina Besje, een vrijgegeven slavin die de grond in of omstreeks 1728 door schenking verkreeg van plantage-eigenaar en voormalig gouverneur Van Collen. Als andere kleinkinderen aan wie de grond werd nagelaten worden genoemd Richard Conquet, Juan Pedro Conquet, Johanna Conquet, Lucas Martis, Jacobus Adriaan, Rimon Brito, Anna Cristina, Maria Antonia, Jan Boos, Bartolomina Pedro en Eva & Maria Thomas. Verdeling van de grond heeft nimmer plaatsgevonden, met dien verstande dat in 1957 een deel van het terrein, dat oorspronkelijk 81.530 m² groot was, aan Francisco Salesio Konket/Conquet is toegewezen op grond van de destijds geldende Landsverordening op de Eigendomsuitwijzing. [bron: Mr. E.C. Henriquez, "Familiegronden (terra di familia) en oude fideicommissen (fideicommissa) op het eiland Curaçao" in *Honderd jaar codificatie in de Nederlandse Antillen*, Gouda/Quint 1969]. Het thans nog onverdeelde stuk grond is, volgende de in het geding gebrachte stukken van het kadaster, circa 75.000 m² groot (sectie A, nrs. 5040 en 5041).

2.3 Ter illustratie van de gerechtigheid van de thans nog levende nazaten van Tina Besje moge het volgende rekenvoorbeeld dienen. Daarbij worden complicerende factoren als huwelijksgoederengemeenschappen, echtscheidingen, testamenten en wijzigingen in het erfrecht buiten beschouwing gelaten:

Volgens het kadaster heeft Tina Besje haar grond bij schenking in 1728 verkregen. Na haar overlijden is de eigendom overgegaan op haar 12 kleinkinderen. Als ervan wordt uitgegaan dat elk kleinkind 1/12e gedeelte van het terrein, destijds groot 81.530 m², heeft gekregen, komt dat neer op 6.800 m² per persoon. Gesteld dat elke nakomeling in de rechte lijn gemiddeld 4 kinderen had en er inmiddels sprake is van 8 generaties, dan betekent dit dat het aandeel per nakomeling thans is gereduceerd tot minder dan 1 m²: eerste generatie: 6.800 m² : 4 = 1.700 m² : 4 = 425 m² : 4 = 106 m² : 4 = 26 m² : 4 = 6 m² : 4 = 1,5 m².

categorieën belanghebbenden

2.4 Ter zitting van 26 november 2008 en uit de voorafgaand aan die zitting ingediende verweerschriften is gebleken dat de belanghebbenden zich in een aantal categorieën laten onderscheiden. Zeer kort samengevat komen de belangen en standpunten op het volgende neer:

- A. (verzoeker, bewoner): Wil toekenning in eigendom van het door hem bewoonde perceel. Hij wil tot verkoop van dat perceel overgaan maar heeft nu, net als alle andere bewoners, in juridische zin "niets". Hij wil dat de grond voor het overige ongemoeid wordt gelaten.
- B. (cliënten mr. Vaders, bewoners): Willen geen verandering.
- C. (erfgenamen, geen bewoners): Willen hun gerechtigheid aantonen teneinde mee te kunnen delen.
- D. (bewoners, deels overlap met B): Willen het terrein als een geheel houden en onderbrengen in een stichting, om vervolgens eigenaar te worden van de door hen bewoonde huizen.

E. standpunt nog onbekend.

De onder F, G en H genoemden hebben (nog) geen zelfstandig standpunt ingenomen, anders dan dat de zaak met grote belangstelling wordt gevolgd.

ontvankelijkheid van het verzoek

2.5 Mr. Vaders heeft namens haar cliënten in de eerste plaats het verweer gevoerd dat verzoeker niet-ontvankelijk dient te worden verklaard, met als gevolg dat het verzoek niet verder behandeld kan worden. De daartoe door haar aangevoerde gronden leiden naar het oordeel van het Gerecht echter niet tot niet-ontvankelijkheid. Ingevolge artikel 4:200f lid 1 BW kan iedere belanghebbende immers om toepassing van de regeling verzoeken. Dat staat los van de vraag of deze belanghebbende vervolgens, mede gelet op artikel 4:200b lid 4 BW, als "gebruiker" kan worden aangemerkt aan wie een deel van de grond kan worden toegekend. Bovendien geldt dat ook indien reeds thans geoordeeld zou worden dat aan verzoeker geen grond kan worden toegekend, er inmiddels ook andere belanghebbenden zijn die om toepassing van de regeling hebben verzocht. Het zou zeer ondoelmatig zijn als van die andere belanghebbenden verlangd zou worden dat zij een aparte procedure beginnen. De wettelijke regeling van artikel 4:200a e.v. BW verzet zich er naar het oordeel van het Gerecht niet tegen dat verzoeken van andere belanghebbenden binnen een reeds aanhangige procedure worden behandeld.

2.6 In de omstandigheid dat in het verleden de Stichting Curatorchap Onbeheerde Nalatenschappen is aangesteld als curator over de nalatenschap van Tina Besje ziet het Gerecht evenmin een grond voor niet-ontvankelijkheid. Voor zover al niet zou moeten worden geoordeeld dat aan die curatele een einde is gekomen door het opkomen van erfgenamen, geldt dat namens de stichting ter zitting te kennen is gegeven dat de stichting zich niet tegen toepassing van de nieuwe wettelijke regeling wenst te verzetten en dat zij wat haar betreft indien nodig kan worden ontslagen als curator.

hoe verder?

2.7 Conclusie uit het voorgaande is dat het verzoek (de verzoeken) om toepassing van de nieuwe wettelijke regeling verder kunnen en moeten worden behandeld. Mede gelet op de complexiteit van de zaak en op het ontbreken (bij eenieder, ook bij het Gerecht) van ervaring met procedures als de onderhavige, acht het Gerecht nadere voorlichting en nader overleg van belang. Het Gerecht stelt zich daarbij voor in eerste instantie de zaak nader te bespreken met de woordvoerders van de genoemde categorieën belanghebbenden (zowel ieder afzonderlijk als in een gezamenlijke zitting). Het Gerecht zal voor die gedachtewisseling ook een vertegenwoordiger van het Eilandgebied (DROV en/of AJZ) uitnodigen, alsmede mr. Van Zwieten van meergenoemde Stichting.

2.8 Iedere verdere beslissing zal worden aangehouden.

3. Beslissing

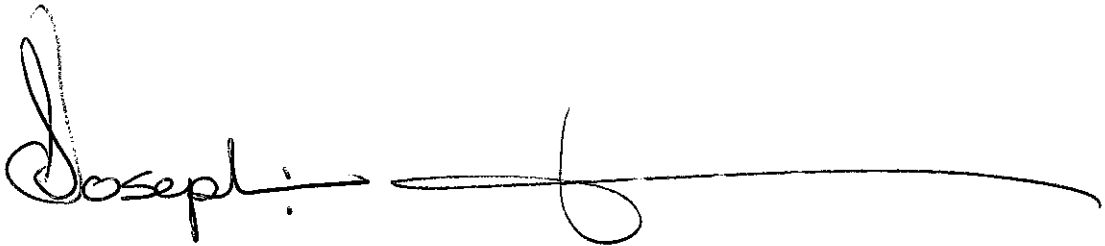
Het Gerecht:

bepaalt dat de zaak verder zal worden behandeld in een der zalen van het Stadhuis op een nader vast te stellen datum;

verzoekt de woordvoerders van de onder 2.4 bedoelde categorieën belanghebbenden (verzoeker en de dames Vaders, Jonker, Metry en Van Zwieten daaronder begrepen) het Gerecht per e-mail (pieter.dekort@caribjustitia.org) opgave te doen van hun verhinderdata voor de komende 6 weken;

houdt iedere verdere beslissing aan.

Aldus gegeven op Curaçao op 19 december 2008 door mr. P.E. de Kort, rechter in voormeld Gerecht, bijgestaan door S. Josephina, griffier.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Josephina', followed by a long horizontal flourish.